

A család mint a béke és a kiengesztelődés hordozója

Kedves Magyar Családok!

A 2025. év mint jubileumi szentév rendkívüli esztendőnek bizonyult az életünkben. Ferenc pápa felhívására a remény zarándokaiként éltük át ezt az időszakot. A szentévet követően sem szűnünk meg a remény fáklóját égve tartani – ahogy a Szentatya fogalmazott. Utóda, XIV. Leó pápa egy rendkívül fontos szempontot emelt ki beköszönő beszédében, mintegy a remény egyik vágyott gyümölcset, a békét: „Béke veletek! Ez a feltámadt Krisztus békéje, fegyvertelen és lefegyverző béke, alázatos és állhatatos béke. Istentől származik, attól az Istentől, aki mindnyájunkat feltétel nélkül szeret.” (Róma, Szent Péter bazilika, 2025. május 8.)

Tehát nem pusztán emberi törekvésnek és cselekvésnek mondja a békét, hanem a föltámadott Istenember művének. Az igazi béke Istentől indul, és első helyen vele kell békében lennünk. Ő az igazi béke forrása. Ahhoz, hogy vele békében legyünk, meg kell ismernünk őt. Újból és újból meg kell térnünk hozzá. Ebben döntő szerepe van a családnak, mert az istenismeret és az Isten felé fordulás a családban kezdődik. A gyermek istenképe a családban alakul ki: szülei szeretete alakítja azt. A gyermek első „hitoktatói”, hitre nevelői a szülők.

A következő lépés a békesség útján az önmagunkkal való békességünk, amely az Istennel való békességünkből fakad. Majd ezután jön az embertársunkkal való békénk. A sokunk által tisztelt református lelkipásztor és pszichológus, Gyökössy Endre azt mondja, hogy a Krisztus-hívó embernek három irányban szükséges békében lennie: fölfelé, befelé és kifelé. Ezeket a készségeket először a családban lehet elsajátítani. Ferenc pápa ezt így mondja: „A család az a hely, ahol az ember megtanul szeretni és kilépni önmagából!” (Homília a családok tizedik világtalálkozóján, 2022. június 25.)

A család hivatása, hogy pozitív példát adjon a családon belüli kiengesztelődésre. A család szép küldetés és mintaadás lehet a családok közötti kibékülésre is. A család az a mini társadalom, amelynek hivatása, hogy a béke és a kiengesztelődés szigete, „szentélye” legyen. A család a társadalom és az Egyház azon alapsejtje, amely a közösségépítés iskolája, szemben az önzéssel és az elszigetelődéssel. A család úgy képes a béke és a kiengesztelődés helye lenni, ha otthont teremt

mindazoknak, akik a tagjai, még ha idővel elkerültek is a családból (megházasodtak, papi, szerzetesi hivatást választottak stb.).

Egy általam ismert, elkötelezetten katolikus nagycsaládban történt, hogy a legnagyobb lány bejelentette: összeköltözik a barátjával. A lány nagyon szereti őt, nem akarja elveszíteni, és mivel a fiú nem hívő, a lány erre a döntésre jutott. A szülőket először szíven ütötte a hír, mivel ők tisztaságban jártak együtt, és csak a házasságkötés után bútoroztak össze. Mivel azonban őszintén hívő emberek, szembenéztek a valósággal, saját magukkal és a lányukkal. Ezt mondták neki: „Nagyon szeretünk téged. Nem értünk egyet a döntéseddel, de tiszteletben tartjuk. Ezután is a család tagjának tekintünk ugyanolyan szeretettel, mint eddig. Hozd el a barátodat is!” A fiú a család tagja lett, elindult a megtérés útján, majd egyházi házasságot kötöttek, és azóta már mindkét gyermeküket megkereszteltették.

A családon belüli, a családok közötti és a társadalmi szintű békétlenségek és viszályok forrásai, amelyekkel napjainkban leginkább találkozunk: az önzés, a közbeszéd eldurvulása és a párbeszéd hiánya.

Évtizedekkel ezelőtt országszerte ilyen feliratú plakátokkal találkozhattunk: Jöjjön el az én országom. Sokszor úgy tűnik, mintha ennek a mondatnak a tartalma manapság erőteljesen testet öltene emberi kapcsolatainkban. Hívő emberként összeszorul a szívem, mert a Miatyánkban így imádkozunk: „Jöjjön el a te országod.” Ez a „te” Istenre vonatkozik. Az az ember, aki önmagát Isten helyére teszi, az önzés világát építi a szeretet kultúrájával szemben. Éppen a család az a hely, ahol megtanulhatjuk és fenntarthatjuk az élet és a szeretet kultúráját, amelyre a szíve mélyén minden embertársunk vágyik. A család az önzéssel szemben az önzetlenség, a másikhoz való odafordulás, az áldozatkészség megtanulásának helye és lehetősége.

A közbeszéd eldurvulásának jele korunkban a verbális agresszió, amely a digitális platformokon úgy terjed, mint valami vírus. Ez a jelenség sajnos offline világunkban is lépten-nyomon tetten érhető. Számos alkalommal cselekvés is fakad belőle, de mindenképpen fűti a gyűlöletet, amely szintén fájdalmas valósága jelenkorunknak. A gyűlölet pusztító az egyénre és a közösségre nézve egyaránt. A családi közösség teremtheti meg ennek ellenkezőjét, az igazi szeretetet és annak egyik kifejezőjét: a másik embert tisztelő, szép beszédet.

Ferenc pápa ezt is tanította nekünk a családról: „Ne engedjük, hogy az önzés, az individualizmus, a közömbösségnek és a leselejtezésnek a kultúrája megmérgezze, és így elveszítse »DNS«-ét, mely a befogadás és a szolgálat szelleme.” (Uo.)

Közeledve a tavaszi országgyűlési választásokhoz, tapasztaljuk, hogy a társadalmi légkör egyre feszültebb. Ennek fájdalmas velejárója a párbeszéd hiánya a széles társadalomban, de a családon belül is. Egy hitét élő édesanya, akinek már felnőtt gyermekei vannak, így vall erről: „Azt tapasztalom a családukban és másokéban is, hogy nagyon nehéz a politikai nézetkülönbségeket békével összeegyeztetni. Komoly viták, veszekedések, eltávolodások forrása. Az Istenbe vetett hit mentén való felelős gondolkodás ma nagy kihívás.” Sajnos a család a megosztottságnak is a helye lehet, ezért óriási társadalmi felelősségük van a keresztény családoknak. Szintén Gyökössy Endrétől származik ez a bölcsesség: „Boldogok, akik gondolkodnak, mielőtt cselekednének, és imádkoznak, mielőtt gondolkodnának.” Hozzátehetjük még: boldogok, akik türelemért, a másik meghallgatásának, befogadásának képességéért imádkoznak, mielőtt beszélnének. Óriási szükségünk van rá, hogy megtanuljuk a véleményünket kicserélni, úgy vitatkozni, hogy tiszteletben tartjuk a másik ember véleményét, még ha nem is értünk egyet vele. Ez nem megy másképp, csak úgy, ha készek vagyunk elveszíteni, elengedni a saját, feltétlenül igaznak gondolt véleményünket. „Meg kell halnunk” a saját önzésünk, önös érdekeink és ragaszkodásaink számára. Ha ez egy családban mindenki részéről kölcsönösen megtörténik, akkor megszületik a családi béke. Aki pedig nem képes rá, azért imádkozzunk, és őt is szeressük! Jó lenne ezt életre váltani családjainkban, és ezáltal példát adni másoknak, a nagy társadalomnak.

Ferenc pápa számos beszédében hangoztatta: a jövő Egyháza egymás meghallgatásának egyháza kell hogy legyen. Azt is hangsúlyozta, hogy ez a meghallgatás a családban kezdődik: a szülők, a gyermekek, a nagyszülők, a különböző generációk meg kell hogy hallgassák egymást. Hozzátehetjük, hogy a jövő társadalma is egymás meghallgatása és egymás véleményének tiszteletben tartása által válhat boldoggá. Ebben nekünk, keresztény családoknak kell elől járnunk!

A szentév a családoknak is szólt. Ennek örömeivel vettünk részt – az egyházmegyéik családreferensei és családjaik – a családok május végi nemzetközi jubileumi zárandoklatán Rómában, október közepén pedig a 30. Családkongresszuson, amit ezúttal Vácon rendeztünk meg, és amelynek fő előadója és díszvendége Bíró László nyugalmazott egykori családpüspök, a családpasztoráció harminc évvel ezelőtti elindítója volt.

Az új esztendőre készülve hálát adunk ennek a szentévnek az ajándékaiért és családjainkért. Szeretettel és hálás köszönettel gondolok minden munkatársamra: a Családbizottságtól kezdve az egyházmegyei családreferensekig, a munkatársaikkal együtt. Hálás örömmel tekintek azokra is, akik a család idős tagjainak lelkigondozását segítik a Melléklet szegődöm programmal, amelyet a jövő esztendőben is folytatni szándékozunk.

Továbbra is szívügyünk az életvédelem, jövőre hatodik alkalommal szervezzük meg az életvédő napot, ezúttal a Szombathelyi Egyházmegyében, karöltve az egyházmegye munkatársaival.

A házasságra történő felkészítés katekumenális szemléletű kidolgozását is szeretnénk folytatni.

Kedves Magyar Családok!

Adventben karácsonyra készülünk. Karácsonykor a béke fejedelmének – ahogy Izajás próféta nevezi a Megváltót – ünnepét üljük. Kérjük Jézus Krisztust, hogy legyen családjaink békéjének fejedelme, és költözzön be otthonainkba – Leó pápa szavaival – a „fegyvertelen és lefegyverző béke”, ne csak karácsonykor, hanem az előttünk álló egész új esztendőben is!

A Szent Család pártfogását kérem mindnyájatok életére!

Marton Zsolt váci megyéspüspök,
az MKPK Családbizottságának elnöke